

POSTANOWIENIE

Dnia 1 kwietnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa R. L.

przeciwko Centrum Wspierania Biznesu P. Sp. z o.o. z siedzibą w B. o

odszkodowanie i zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 1 kwietnia 2011 r.,

na skutek skargi powoda o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego we W.

z dnia 15 marca 2010 r.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy we W. wyrokiem z dnia 15 marca 2010 r. oddalił zażalenie powoda – R. L. – od postanowień Sądu Rejonowego w W.: z dnia 29 grudnia 2009 r. (odrzucającego wniosek powoda o wydanie uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy w W. z dnia 8 grudnia 2009 r., sygn. akt ...14/09 - jako niedopuszczalny, gdyż dotyczący wyroku nieistniejącego) oraz z dnia 4 lutego 2009 r. (odrzucającego apelację powoda od powyższego wyroku z uwagi na przekroczenie terminu do jej wniesienia).

Powód pismem z dnia 14 listopada 2010 r. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnych orzeczeń: prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego we W., Wydziału Pracy z dnia 15 marca 2010 r., sygn. akt ...60/10, prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w W., Wydziału Pracy z

dnia 29 grudnia 2009 r. - sygn. akt ...14/09, prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w W., Wydziału Pracy z dnia 8 grudnia 2009 r. - sygn. akt ...14/09.

Zaskarżonym orzeczeniom zarzucono naruszenie art. 78. Konstytucji RP, który przewiduje, że każda ze stron ma prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji, naruszenie art. 176. Konstytucji RP dotyczący wieloinstancyjności postępowania sądowego, który przewiduje, iż postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne, naruszenie art. 45 i 77 ust. 2 Konstytucji, poprzez pozbawienie powoda konstytucyjnego prawa do sądu, przez co powód nie miał możliwości faktycznej i rzeczywistej obrony jego praw i reprezentowania jego interesów przed Sądem oraz art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Uprawdopodobniając poniesienie szkody, skarżący wskazał, że wynosi ona 10.529 zł, tj. wartość wynagrodzenia, którego nie otrzymał przez okres dwóch miesięcy, pozostając bez pracy.

Ponadto skarżący wskazał, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W myśl art. 424¹ § 1 k.p.c. - w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 155, poz. 1037), obowiązującym od 25 września 2010 r., można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Stosownie do § 2 tego przepisu, w wyjątkowych wypadkach, gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, można także żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu pierwszej lub drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli strona nie skorzystała z przysługujących jej

środków prawnych, chyba że jest możliwa zmiana lub uchylenie wyroku w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych.

Przywołana treść art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. ma zastosowanie do przedmiotowej skargi (wniesionej w dniu 26 listopada 2010 r. – data prezentaty Sądu Okręgowego), z tego względu, że ustawa zmieniająca nie zawiera przepisów przejściowych, z których wynikałby obowiązek stosowania przepisu art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. w dotychczasowym brzmieniu do skarg wniesionych w sprawach prawomocnie zakończonych przed dniem wejścia w życie przedmiotowej nowelizacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., I BP 10/10 oraz z dnia 4 lutego 2011 r., I BP 48/10 – niepublikowane).

W obecnym stanie prawnym skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia przysługuje tylko od prawomocnych wyroków sądu drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie, oraz postanowień co do istoty sprawy kończących postępowanie, wydanych przez sąd drugiej instancji w postępowaniu nieprocesowym, w postępowaniu o uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczeń sądów państw obcych oraz w postępowaniu o uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą lub ugody zawartej przed sądem polubownym za granicą (art. 424, art. 519, art. 1148 § 3, art. 1151¹ § 3 i nowy art. 1215 § 3). Od innych prawomocnych orzeczeń skarga nie przysługuje. Potwierdza to uzasadnienie projektu ustawy z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze. W treści tego uzasadnienia wskazano także, że nie uwzględniono uwag do projektu ustawy zgłoszonych przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, które wskazywały na potrzebę dodania przepisu o charakterze przejściowym, który dawałby podstawę do rozpatrywania na "dotychczasowych zasadach" skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji innych niż wyroki. Postulat ten nie został uwzględniony, z uwagi na zasadność bezpośredniego zastosowania przepisów nowych.

W istocie bowiem powyższa zmiana legislacyjna nie pozbawia możliwości dochodzenia odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, innego niż wskazane w art. 424¹ § 1 k.p.c., co więcej upraszcza jego drogę, bowiem stosownie do art. 424^{1b}

k.p.c. (dodanego na podstawie tej samej ustawy) - w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych.

Z tych względów skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we W. z dnia 15 marca 2010 r. oraz postanowienia Sądu Rejonowego - Sądu Pracy w W. z dnia 29 grudnia 2009 r. podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Jeśli natomiast chodzi o skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Pracy w W. z dnia 8 grudnia 2009 r., ...14/09, to nie zawiera ona obligatoryjnych elementów konstrukcyjnych. Według art. 424⁵ § 1 k.p.c., skarga powinna zawierać: 1) oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżone w całości, czy w części, 2) przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie, 3) wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny, 4) uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy, 5) wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto - gdy skargę wniesiono stosując art. 424¹ § 2 - że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi, 6) wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem.

Skarżący skupia się wyłącznie na kwestiach dotyczących naruszenia podstawowych praw obywatelskich zagwarantowanych w Konstytucji RP w postępowaniach wpadkowych, a mianowicie w postanowieniu Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we W. z dnia 15 marca 2010 r. oraz postanowieniu Sądu Rejonowego - Sądu Pracy w W. z dnia 29 grudnia 2009 r., co stanowi jedynie wypełnienie wymagania wynikającego z art. 424⁵ § 1 pkt 5 *in fine* k.p.c., polegającego na wykazaniu, że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi. Tymczasem oprócz tego skarżący obowiązany jest spełnić pozostałe wymagania konstrukcyjne skargi o stwierdzenie

niezgodności z prawem prawomocnego wyroku. Polega to między innymi na sformułowaniu podstaw skargi zawierających zarzut uchybienia prawu materialnemu lub przepisom postępowania (art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.), poprzez wskazanie konkretnych przepisów naruszonych przez Sąd Rejonowy w związku z wydaniem wyroku oraz wyjaśnieniu postaci tego naruszenia (niewłaściwe zastosowanie tego przepisu lub jego błędna wykładnia) oraz ich uzasadnienia. Kolejnym obowiązkiem jest wskazanie przepisu, z którym wyrok ten jest niezgodny (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.). Zgodzić się należy z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w postanowieniu z dnia 4 lipca 2006 r. V CNP 86/06 (OSNC 200 nr 3, poz. 4), że zamknięcie dostępu do instancji odwoławczej, będące naruszeniem uprawnień chronionych przepisami konstytucyjnymi (art. 78 Konstytucji), może stanowić podstawę skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu pierwszej instancji (art. 424¹ § 2 k.p.c.). Jednakże stanowisko to oznacza tylko tyle, że bezzasadne uniemożliwienie kontroli instancyjnej (apelacyjnej) wyroku sądu pierwszej instancji może stanowić o wyjątkowym wypadku, o jakim mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c. Wykazanie tego uchybienia nie stanowi natomiast podstawy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku w rozumieniu art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c. ani tym bardziej nie wypełnia obowiązku wynikającego z art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. Inaczej rzecz ujmując, brak jest we wniesionej skardze podstaw skargi sformułowanych w stosunku do wyroku Sądu Rejonowego (jakim przepisom prawa materialnego, procesowego uchybił ten Sąd i w jaki sposób, wydając wyrok i oddalając powództwo o odszkodowanie za nieuzasadnione wypowiedzenie umowy o pracę oraz o premię), a także nie wskazano w niej, z jakim przepisem prawa orzeczenie to jest niezgodne. Brak w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia któregośkolwiek z jej konstrukcyjnych elementów wymienionych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. oznacza, że skarga posiada nieusuwalne braki i nie spełnia wymagań określonych w tym przepisie, co powoduje konieczność jej odrzucenia (por. postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2007, I CNP 79/06, LEX nr 567327, z dnia 21 grudnia 2006, III CNP 57/06, LEX nr 610080).

Z tych względów skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Pracy w W. z dnia 8 grudnia 2009 r., ...14/09. podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.